

NOVOLETNI POGOVOR Z JOŽETOM OSTERMANOM,
PRESEDNIKOM MK SZDL LJUBLJANA

S tako socialistično zvezo še nismo zadovoljni

Že v navadi je, da v uredništvih ljubljanskih občinskih glasil ob Novem letu povabimo k pogovoru enega od eminentnejših predstavnikov našega mesta. Za letošnji intervju smo zaprosili predsednika mestne konference SZDL Ljubljana Jožeta Ostermana; povod za odločitev sta bili dejstva, da je letošnje leto volilno leto socialistične zveze, hkrati pa je prav SZDL tista organizacija, ki ob novih družbenih gibanjih in tudi zaradi kriznih razmer, dobi drugačno podobo in pomen. Jože Osterman se je ljubeznivo odzval naši prošnji. Z njim so se pogovarjali uredniki Slavko Gerlica iz Naše skupnosti, Niko Isajevič iz Dogovorov in Vera Vogrinčič iz Javne tribune, prispevek pa je za objavo pripravila Darja Juvan.

Od pomladi ste predsednik MK SZDL. V tem letu je dejavnost socialistične zveze bolj živahna kot običajno, tudi zato, ker je to volilno leto organizacije. Kaj vi menite o delovanju socialistične zveze v Ljubljani?

Zagotovo je lanski rezultat referendumov v Ljubljani ena od poglobitvenih značilnosti življenja v tem letu v našem mestu. Tu je bila socialistična zveza precej izpostavljena; tako je ob referendumu in še spomladi vladala v njej kot tudi v vseh njenih frontnih delih, precejšnja apatija političnega vzdušja. Temu se je pridružil še zaostren materialni položaj, saj so trendi slabši kot so bili, recimo, zadnjih dvajset let, in to seveda niso ugodne razmere za uspešno delo.

Vendar so navozi tudi dobri znaki. Mislim, da smo odprli nekatere probleme Ljubljane tudi širše, na način, ki daje ljudem nekoliko več možnosti, da sami povedo, kaj si o določenih stvareh mislijo. To se je dogajalo na raznih shodih, pa tudi na drugih krajih. S tem, da smo bili soorganizator, smo dali afirmativni značaj tudi takim vrstam politične dejavnosti, tako da se je prostor demokracije le nekoliko odprl, nekoliko profiliral, čeprav ne morem reči, da je že oblikovan. Zdi se, da smo v otroški fazi demokracije; dostikrat se pogovarjamo o imaginarnih stvareh, bistveno pa nam uhaaja. Jaz sem prepričan, da vsa politična struktura ni uspela zagrabiti problema inflacije tam, kjer bi ga morala.

Letos smo dobili še problematičen anti-inflacijski program, na katerem ni mogoče graditi družbene klime. Politični delavec seveda zdaj ne more skupaj z drugimi viti rok in kritizirati vladno, ampak mora nekaj »potegniti« skupaj. Z zadnjimi ukrepi je nadaljnjih dvajset odstotkov Ljubljančanov prišlo na nivo revščine, ki je grozljiva tudi zato, ker človeka sili, da se posveča vprašanjem preživetja in zato ne more nobene misli nameniti drugim stvarem. Če kdo misli, da je mogoče v takem ozračju nabirati točke v smislu razvoja, se seveda moti.

Vsekakor smo v naših programskih usmeritvah zapisali, da bomo dosledno izpeljevali antiinflacijski program in sproti opozarjali, če se bo pokazalo, da na nekaterih področjih zadeve ne gredo dobro; v takih primerih bomo predlagali tudi spremembe. Če pa se bo zgodilo, da te ne bodo upoštevale, bomo zahtevali odgovornost, hkrati pa se zavedali tudi svoje lastne. To zveni dramatično, je pa v tem času edino

logično. Tukaj vidim socialistično zvezo zlasti kot moralni faktor, ki bi lahko zastavil negativna politična gibanja, zlasti tista, ki zadevajo vzdušje in motivacijo. Če pa bi ta gibanja prevesili v pozitivna, bi bil to izjemen uspeh.

Ali taka SZDL, kot jo imamo, zadovoljivo obvladuje razmere na območju petih ljubljanskih občin? Ali dovolj dobro zajema vse tiste interese, ki se v zadnjem času pojavljajo med občani, kot na primer mirovna in ekološka gibanja, verska vprašanja...

Mislim, da s socialistično zvezo, tako, kot jo imamo, ne moremo biti zadovoljni. Dostikrat se pokaže, da krajevne konference izredno pomanjkljivo delajo, ali pa sploh ne delajo. Tako je na primer za Bežigradom kar nekaj krajevnih konferenc, ki niso imele letne programske seje, tudi druge v Ljubljani bi se našla katera, izjema je le Center, kjer so vse krajevne skupnosti izpeljele konference. Ponavadi tam, kjer KK SZDL ni, delajo sveti in skupščine, toda to je daleč od tega, da bi taka krajevna skupnost zadovoljivo odražala interese ljudi. Obenem pa je tudi obratno: vse več je administrativnega urejanja stvari in zmeraj manj je možnosti za pametno, poglobljeno delo socialistične zveze.

Kaj narediti? Če bo ZK uresničila nekatere svoje sklepe in aktivirala svoje člane na terenu, bi to lahko bilo jedro, ki bi izpostavilo nekatere oblike dela. V krajevni skupnosti bi lahko v okviru SZDL zbrali krog ljudi, ki pa ne bi smeli biti le komunisti, saj bi v tem primeru šlo za podvajanje osnovne organizacije. Z angažiranjem širšega kroga ljudi bi premostili nekatere težave, vzpostavili kontrolo javnosti nad tem, kar se dogaja in dosegli, da bi javnost tudi bila udeležena pri nekaterih odločitvah.

Omenili ste družbena gibanja. Mislim, da socialistična zveza deloma že zajema te interese in jim tudi daje podporo. V večini teh gibanj gre za zanimive, afirmativne interese, ki širijo poglede na socialistično samoupravno birokracijo, seveda pa ni vse zlato, kar se pojavi. Družbena gibanja stvari v načelu postavljajo pošteno, radikalno, imajo pa premalo sposobnosti, da bi objektivno pregledala realne možnosti razreševanja, zlasti finančne, in nekatere nujnosti, ki se pojavljajo na takem prostoru, kot je Ljubljana.

V zadnjem obdobju so pri sprejemanju različnih prostorskih dokumentov vse pogostejša »upiranja« krajevnih skupnosti. Prihajajo do nesoglasij med krajevnimi skupnostmi in občinskimi upravnimi organi. Taki primeri so bili v krajevnih skupnostih Polhov Gradec, Bizovik, Preska... Ali je to znak, da je bila socialistična zveza pri sprejemanju dolgoročnih prostorskih dokumentov premalo navzoča? Ali naj v takih primerih občinska SZDL »potegne« z občinskimi upravnimi organi ali s krajevno skupnostjo?

Prostorski dokumenti so odraz dveh činiteljev: prvi je ta, da se je izredno okrepila ekološka zavest, kar je dobro, vendar s tem nismo imeli v tolikšni meri opravka, ko smo snovali dolgoročne in srednjeročne plane. Drugi faktor je na žalost vse večje lokalistično obnašanje in zapiranje vase,

Predsednik MK SZDL Jože Osterman v pogovoru z uredniki občinskih glasil (Foto: D.J.)

kar je posledica manjših materialnih možnosti in manjših solidarnostnih občutkov. V vsaki krajevni skupnosti so problemi, ki jih nekateri poskušajo »odlagati« zunaj meja KS. Moram reči, da mnogi pogosto uspešno svojega političnega dela v KS prav z razrešitvijo teh prostorskih zadev. Žal je res, da je to eden od kazalcev uspešnosti krajevne samouprave v očeh ljudi. Tako prihaja do »upiranja« krajevnih skupnosti, čeprav vsako upiranje še zdaleč ni problematično in neupravičeno.

Glede kamnoloma Hrastenica v KS Polhov Gradec mislim, da imajo krajski deloma prav, saj je eksploatacija tega kamnoloma skrajno neodgovorna, tehnološko problematična in razdiralna za naravo. Skrb vzbuja dejstvo, da je nezaupanje prišlo do take ravni, ko krajski ne marajo verjeti niti tega, da bi bilo mogoče s primernim ureditvenim načrtom kamnolom postopoma sanirati. Ljubljana tak kamnolom potrebuje, zato je bolje sanirati tega, ga izkoristiti, dokler je mogoče, nato zapreti rano, kot pa na nedotaknjeno območje odpreti nov peskokop. Treba je uvideti, da Polhograjski ne žive le v svoji krajevni skupnosti, marveč z delom svojih interesov tudi v Ljubljani.

Glede Bizovika mislim, da bi morali strokovni organi v take krajevne skupnosti prihajati s celovitimi alternativnimi možnostmi. Stanovanjska gradnja v Ljubljani je nujna, morali pa bi seveda krajevne objektivno seznaniti s tem, zakaj na drugih lokacijah, ki so na videz ugodnejše, ni mogoče graditi. Takih pristopov je veliko premalo. Primer čistilne naprave v Zalogu, ko je krajevna skupnost Zalog oblikovala svojo ekspertno skupino in na sijajen način izvedla ekspertizo dala zelo veliko tehničnih pripomb, ki so bile tudi upoštevane, tako da je zdaj prišlo do soglasja, je zgled, ki bi ga morali poskušati uveljavljati, kjer se le da. Če se bodo problemi še nadaljevali in če se bo izkazalo, da so strokovna vprašanja v upravnih organih nedosledno ali pomanjkljivo izpeljana, bomo v SZDL morali intenzivno razmišljati o ustanavljanju neodvisnih skupin za preučitev določenih zadev.

Pri sprejemanju dolgoročnih prostorskih načrtov je socialistična zveza bila premalo navzoča; vsi smo bili premalo prisotni, ampak kot sem že rekel, ekološka zavest je takrat bila bistveno manjša, kot je danes.

Ali naj občinska SZDL »potegne« z upravnimi organi? Jaz mislim, da bi morala biti nevtralna. Je pa to težko storiti, tudi zato, ker je ta organizacija ena od porabnic občinskega proračuna, pa tudi tekoči opravi potekajo na nekih osebnih ravneh, zato se je človeško težko distancirati. Je pa treba najti prostor, kjer naj se razgledajo vsi argumenti, potem pa »stisniti« za vrat občinsko upravo ali pa človeka, ki je za to odgovoren.

Vendar vnaprej soditi, da imata politika in občinska uprava negativen-oziroma nasprotujoč odnos do razreševanja prostorskih vprašanj, je neumnost. V upravnih organih je ekološka zavest prav na takem

niyoju kot v krajevnih skupnostih, zato mislim, da je treba graditi na zaupanju. Razvoj Ljubljane je treba zagotoviti, sicer bomo že čez nekaj let nezadovolni.

Problemi na področju komunale, prometa, ekologije so v Ljubljani veliki. Najbrž nas bo teplo to, da referendum za IV. samoprispevek ni uspel. Te probleme bomo poskušali reševati z majhno akumulacijo, ki je na voljo. Številke kažejo, da so vprašljive celo štiri glavne naložbe: Zale, depozitna smeti, čistilna naprava in sanacija To-planje. To, kar zdaj delamo, ni sanacija, je krpanje in stagnacija, tega pa smo se v Ljubljani, ko smo se odločali o samoprispevku, premalo zavedali. Če bo šlo tako naprej, bomo Ljubljano v naslednjih dvajsetih letih morali razseljevati saj so življenjski pogoji tu skrajno neugodni.

Čeprav ste na to vprašanje deloma odgovorili že v prejšnjih odgovorih, naj ga vseeno postavimo: kateri bodo glavni poudarki dela socialistične zveze v Ljubljani prihodnje leto?

Zniževanje inflacije, reševanje razvojnih in infrastrukturnih zagat bodo glavni poudarki dela. Prav infrastruktura bo v prihodnjih letih zagotovo v ospredju našega zanimanja. Ljubljana ima določen družbeni standard, vendar se še vedno razvija, rastejo naselja, infrastruktura pa je pravzaprav blokirana. Poglejte: prispevek 0,5 odstotka je strahovito slabo podpisano – samo okoli 53 odstotkov –; veliko podpisnikov tudi še ni poravnalo svojih obveznosti. Iz tega prispevka naj bi adaptirali ali na novo zgradili 21 objektov. Očitno je, da je bilo vse skupaj napačno planirano. Dejstvo je, da ta program ne bo realiziran in to bo v Ljubljani eden glavnih političnih problemov v prihodnjih letih. Bežigrad hoče zgraditi zdravstveni dom, načrtovan iz samoprispevka; človek to sicer popolnoma razume, a tu so nekatere nujne potrebe, na primer fužinska šola...

Problematična je tudi nadaljnja obnova gradu, sanacija srednjih šol... Najbrž vam je znano, da nam bo v srednje šole »vdrlo« tisoč dijakov več kot zdaj in to ob dejstvu, da že zdajšnje stanje rešujemo s prizidki in kontejnerji. Tako pa je le v Ljubljani, kajti v drugih srednješolskih centrih se populacija po obregu ne veča, pravzaprav se prazni in to na račun Ljubljane. Nesmotnost v organizaciji šolske mreže glede prostora plačuje zdaj Ljubljana. Ureditev tega vprašanja bo zahtevna naloga za širši slovenski prostor.

Na koncu našega pogovora še tradicionalno vprašanje: kaj bi našim bralcem zaželeli ob vstopu v novo leto?

Kot vedno ob takih priložnostih bi jim zaželel veliko uspehov in čimveč zdravja. Zaželel bi tudi, da bi vsaj ob koncu leta to vse bolj pešajoče ljubljansko gospodarstvo pokazalo boljše rezultate glede akumulacije. Upam tudi, da se bomo v tej deželi pametno pogovorili okrog nove ustave, kar je za nas vse zelo pomembno in da bomo dobili ustavo, ki bo motivirala za boljše delo in ohranila zaupanje v to državo.

z uspehom končala razred. To je najvažnejše. Med počitnicami pa bom prek študentskega servisa najbrž delala, da bom imela denar za maturantski izlet. Pa da mi seveda ne bo treba več »fehtati« mam.

Pavel Pleše, komercialni tehnik z Vrhovcev: »Po mojem bo drugo leto z ozirom na ukrepe zvezne vlade še težje kot letos. Ne moremo pričakovati bogve kaj. Seveda pa bi bil vesel, ko bi se cene vsaj malce umirile; ko ne bi bilo vse tako drago kot letos, kar zadeva mene samega, pa si želim predvsem zdravlja zase in za svojo družino in pa da bi se še večkrat takole srečal s prijatelji ob kozarčku. V teh kriznih časih je namreč teh družabnosti čedalje manj.«

Alenka Kržič, učenka OŠ z Rakitne: »Želim si predvsem dobrega uspeha v šoli, v zimskem času pa veliko snega. Nadvse rada namreč smučam, sankam in drsam. Bila pa bi tudi zelo vesela, ko bi šla ponovno k stricu na Stajersko na trgatv in kjer bi se hodila kopat s sestrično Lidijo.«

Franci Gerjolj, dijak SSS s Setnika: »Sam bi bil še najbolj vesel,

Alenka Kržič

Franci Gerjolj

če bi nam povečali štipendije. Te so zdaj naravnost mizerne in si z njimi ne moreš privoščiti praktično ničesar. Rad pa bi tudi uspešno končal šolo, ki jo obiskujem in si našel kako iskreno ljubezen. Dekle, ki bi bilo po mojem okusu. Pa še nekaj: nadvse si želim tudi kakega prevoznega sredstva, na štirih kolesih, kajti z mopedom je zdaj pozimi bolj trda.«

Viktor Košir, šofer z Dobrove: »V letu, ki je pred nami bi še najraje videl, če bi se začelo malce hitreje premikati pri ureditvi našega kraja. Poglejte, mrtiško večico na našem pokopališču gradijo že ne vem koliko časa. Zakaj je ne bi zaupali nekomu, ki bi jo zgradil v pičlih štirinajstih dneh? Bilo pa bi tudi lepo, ko bi v naši kulturni dvorani večkrat pripravili kak ples, vsaj za Novo leto. Zdjaj pa smo čisto izolirani.«

Jože Kogovšek, delavec iz Horjula: »Kaj pričakujem od novega leta? Predvsem to, da bi si končno našel primerno življenjsko družico, ki bi mi lajšala vsakdan. Še vedno namreč živim sam. Bil pa bi tudi vesel, ko bi se tudi cene malce umirile, in ne bi tako divjale kot letos.«

BRANKO VRHOVEC

Viktor Košir

Jože Kogovšek